

Technische evaluatie en Plan van aanpak actualisatie peilbesluiten

Datum vaststelling	25 augustus 2026
Datum publicatie	3 september 2026
Vervangt beleidsdocument	n.v.t.
Vastgesteld door	College van Dijkgraaf en Heemraden
Eigenaar	Afdelingsmanager WBO
Opstellers	Team Voldoende
Betrokkenen	WBH, Juridische Zaken, Communicatie
Plek in beleidshuis	P.M.
Gerelateerde beleidsdocumenten	Beleidsregel Peilbesluiten december 2018

INHOUDSOPGAVE

1.	Aanleiding	3
2.	Situatiebeschrijving	4
3.	Toetscriteria	9
3.1.	Uitvoering peilbesluiten	9
3.2.	Administratieve toetsing	12
3.3.	Procesevaluatie	12
4.	Resultaten	13
4.1.	Resultaten uitvoering peilbesluiten	13
4.2.	Resultaten administratieve toetsing	21
4.3.	Resultaten procesevaluatie	21
5.	Plan van aanpak	23
5.1.	Aanpak afwijkingen uitvoering peilbesluiten	23
5.2.	Aanpak administratieve afwijkingen	25
5.3.	Procesoptimalisatie	25
5.4.	Actualisatie Beleidsregel Peilbesluiten	27
5.5.	Uitvoering aanbevelingen	27

Bijlagen

Bijlage 1 Peilbesluiten Waterschap Zuiderzeeland (peildatum: 5 februari 2026)

1. Aanleiding

Eén van de hoofdtaken van Waterschap Zuiderzeeland is het vaststellen van peilen en zorgen dat de peilen in de praktijk worden gerealiseerd. Wij inventariseren eenmaal per zes jaar of de peilbesluiten actueel zijn. Daarbij toetsen wij onder andere het praktijkpeil in ieder peilvak aan het geldende peilbesluit. Ook wordt getoetst of de uitgangspunten, zoals die van toepassing waren bij het vaststellen van het streefpeil, al dan niet gewijzigd zijn.

In dit rapport, dat is opgesteld door Waterschap Zuiderzeeland, beschrijven wij in hoofdstuk 2 het beheergebied en de metadata die relevant zijn voor de evaluatie van de peilbesluiten. Hoofdstuk 3 beschrijft de toetscriteria en de wijze waarop de toetsing plaats vindt. De resultaten worden beschreven in hoofdstuk 4 en aanbevelingen zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5.

2. Situatiebeschrijving

Peilvakken, oppervlakken en peilbesluiten

Het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland is opgedeeld in 289 peilvakken. Voor 288 peilvakken ligt een streefpeil vast in een peilbesluit. Uitzondering is het peilvak "Oostvaardersplassen". Voor dit peilvak is geen peilbesluit vastgesteld. Alle peilvakken waar een peilbesluit voor is vastgesteld beslaan een oppervlak van 142.049 hectare.

De begrenzing van de peilvakken en de streefpeilen zijn geregeld in 32 peilbesluiten. De peilbesluiten vindt u via de Informatievijver van Waterschap Zuiderzeeland¹. Bijlage 1 op pagina 30 geeft een overzicht van de verleende peilbesluiten.

Functies peilvakken

Aan de peilvakken is op basis van het gebruik een functie toegekend. Waterschap Zuiderzeeland maakt onderscheid in de functies landelijk, stedelijk en natuur. Figuur 1 op pagina 5 geeft de ligging van de peilvakken, met hun specifieke functie, in Flevoland weer, alsmede het aantal peilvakken en het oppervlak per functie. De functie-indeling is gebaseerd op de vigerende peilvakken met de overwegende functie per peilvak. Uit de kaart zijn de geclusterde stedelijke en landelijke gebieden goed af te leiden.

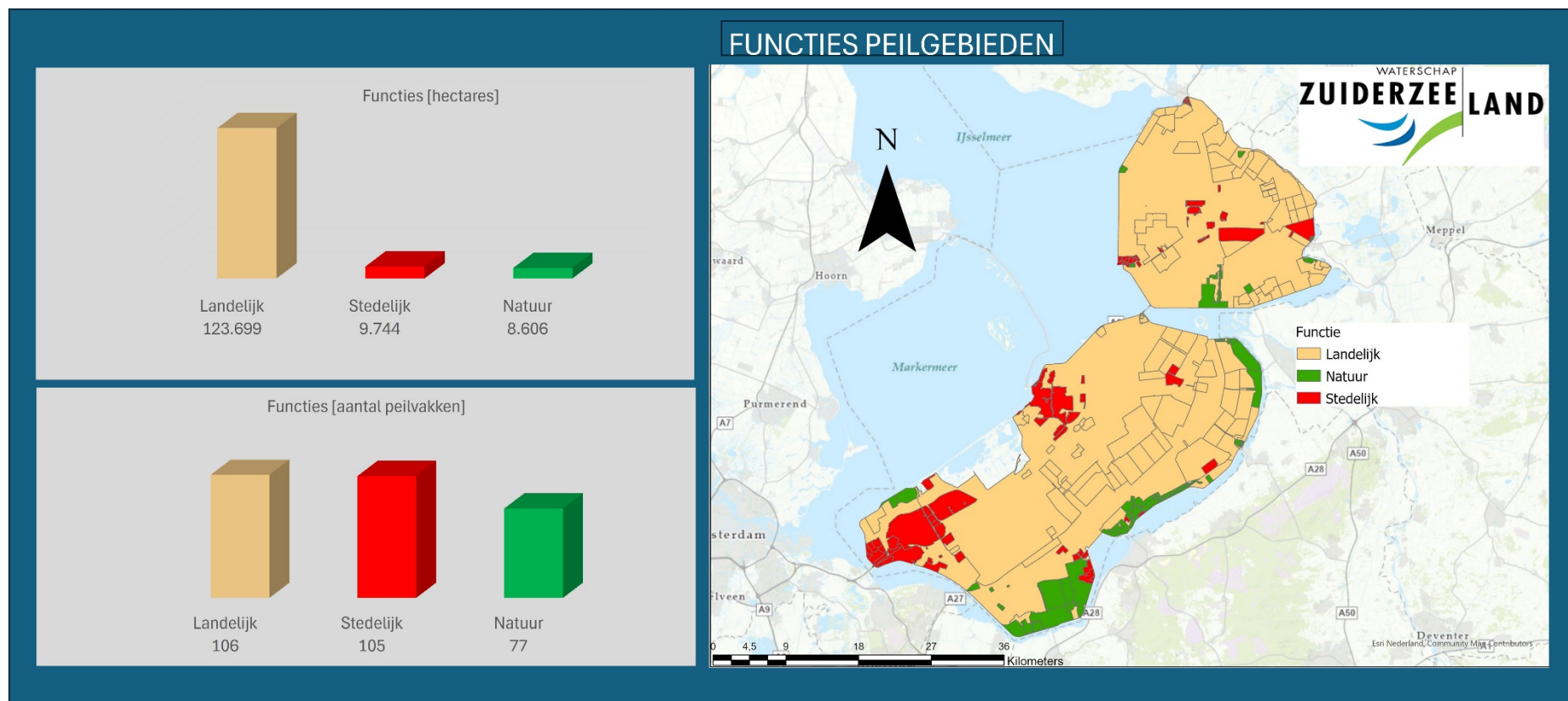
Peilregulerende kunstwerken

In de kunstmatige omgeving van onze polders wordt het water op peil gehouden met behulp van kunstwerken, vooral stuwen en gemalen, ook wel aangeduid als 'peilregulerend kunstwerk'.

Beheermarges

Het waterschap voert periodiek werkzaamheden uit aan het watersysteem waardoor tijdelijk het praktijkpeil afwijkt van het streefpeil. Daarnaast kunnen in periode van grote droogte of neerslag de praktijkpeilen afwijken van het streefpeil. In vrijwel alle peilbesluiten zijn bepalingen opgenomen over de mate waarin het praktijkpeil in dergelijke situaties mag afwijken van het streefpeil; de 'beheermarges'.

¹ <https://watersysteem-zzl.hub.arcgis.com/maps/869012ab2d4e40989f75f1806e814953/explore>

Figuur 1 Functionies peilgebieden Flevoland

Peilregimes

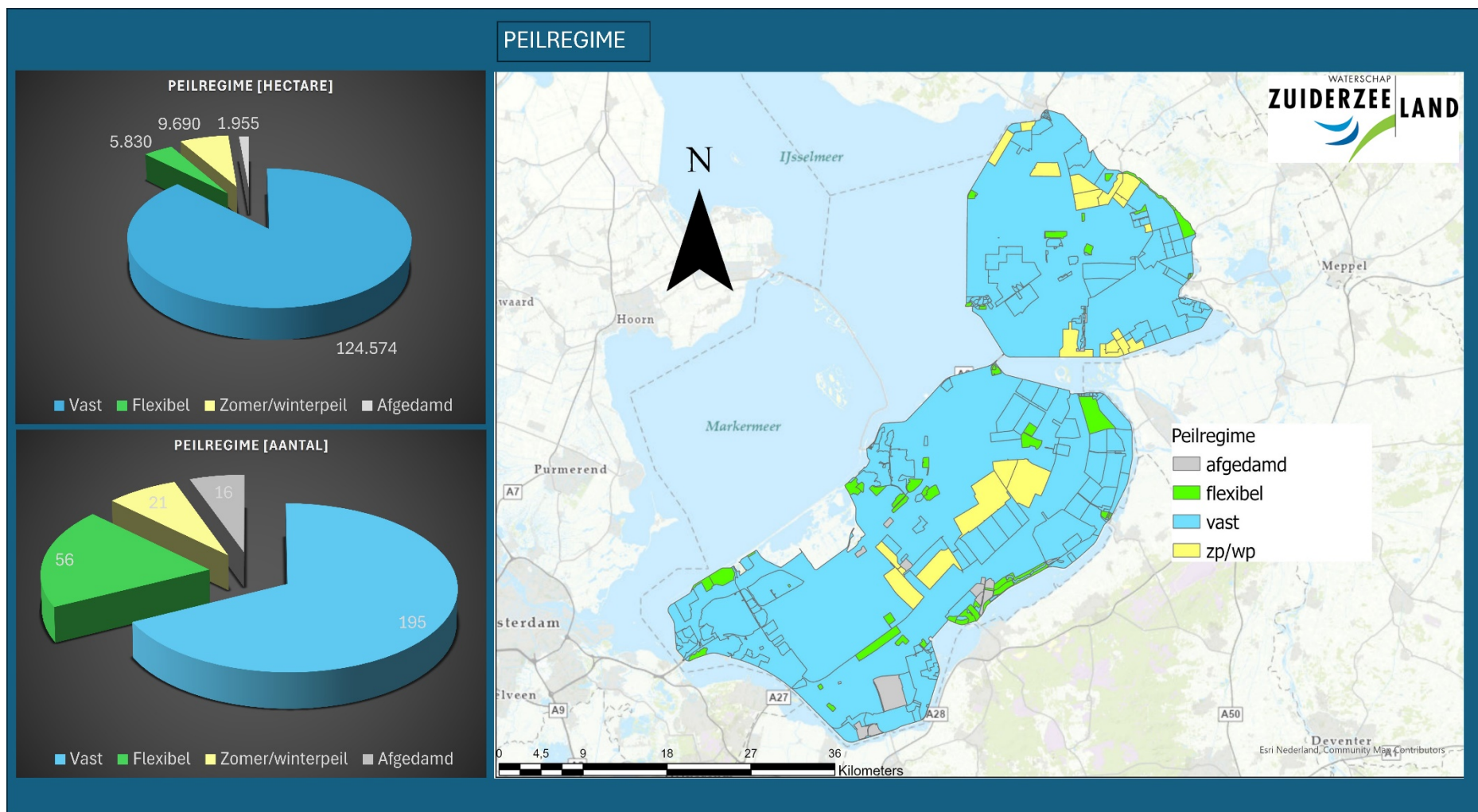
Zuiderzeeland hanteert vier peilregimes:

- **Vast:** een vast streefpeil betekent dat het streefpeil het hele jaar door hetzelfde blijft.
- **Flexibel:** voor peilvakken met een flexibel streefpeil is het streefpeil tussen het hoge en lage streefpeil niet vastgelegd.
- **Zomer/winterpeil (zp/wp):** in deze peilvakken zijn verschillende streefpeilen vastgesteld die gedurende een bepaalde periode gelden. In de regel is het winterpeil van toepassing op de periode van 1 oktober tot 1 april en het zomerpeil van 1 april tot 1 oktober.
- **Afgedamd:** een afgedamd peilregime houdt in dat het betreffende peilvak niet via het eventueel nog aanwezige watersysteem afwatert. De peilen kunnen we daarom niet sturten en zijn volledig afhankelijk van neerslag, verdamping en grondwaterstroming

In de meeste peilbesluiten is vastgelegd dat het peilbesluit geldt bij het peilbepalend kunstwerk. Op andere locaties binnen het peilvak kan het peil afwijken van het peilbesluit.

Voor 21 peilvakken is een zomer/winterpeilregime vastgelegd. Voor elf van deze 21 peilvakken is in het onderliggende peilbesluit vastgelegd dat de zomerperiode van 1 april – 1 oktober en de winterperiode van 1 oktober tot 1 april loopt. Voor de overige tien peilvakken waar een zomer- en winterpeil is vastgesteld, is de periode niet gedefinieerd in het peilbesluit.

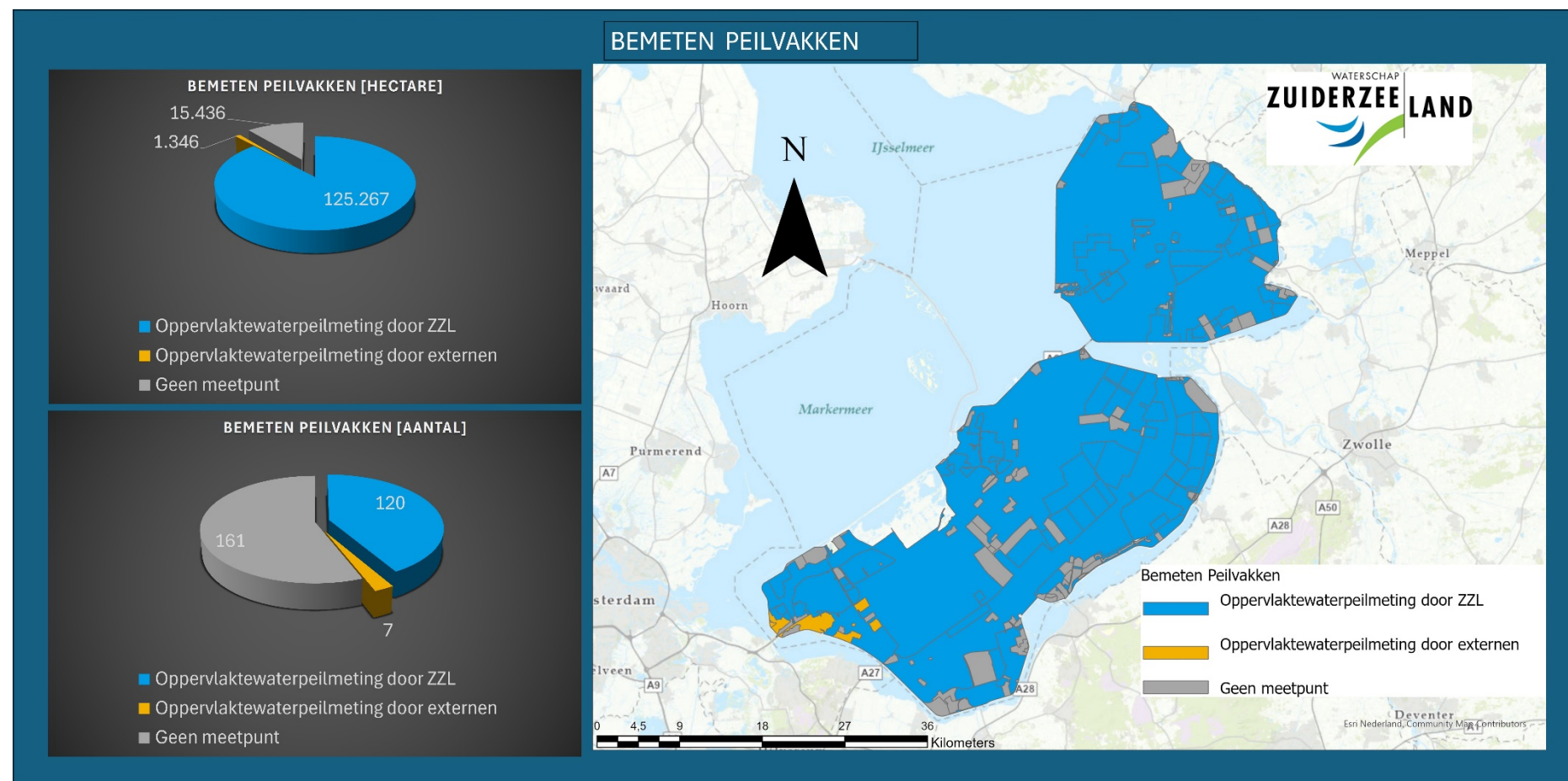
Op pagina 7 geeft Figuur 2 een overzicht van de gevoerde peilregimes in aantallen peilvakken, en ook het oppervlak. Ook staat daar de geografische ligging van de peilvakken met het daarin gevoerde peilregime. Uit deze figuur kun je zien dat flexibel peilbeheer en afgedamde gebieden vooral in de natuurgebieden wordt gevoerd. De peilvakken waar een zomer/winterpeil wordt gevoerd liggen sterk geclusterd. In de Noordoostpolder vooral aan de randen en in Zuidelijk- en Oostelijk Flevoland vooral in het midden van de polder.

Figuur 2 Peilregimes Flevoland

Peilmetingen

In 127 van de 288 peilvakken meten we met behulp van één of meerdere meetvoorzieningen continu het oppervlaktewaterpeil. De meeste meetpunten meten bij de peilbepalende kunstwerken (gemalen en stuwen). In 7 peilvakken meten externen de oppervlaktewaterstand; in dit geval betreft het gemeente Almere. De overige 120 peilvakken meet het waterschap. Figuur 3 geeft een overzicht van het aantal, het oppervlak en de ligging van de bemeten peilvakken in Flevoland.

Figuur 3 Bemeten peilvakken

3. Toetscriteria

De inventarisatie en evaluatie bestaat uit drie hoofdonderwerpen:

1. Inventarisatie van de uitgangspunten en evaluatie van de uitvoering van de peilbesluiten in de praktijk (paragraaf 3.1);
2. Administratieve toetsing (paragraaf 3.2);
3. Het proces van opstellen, uitvoeren, controleren en aanpassen van peilbesluiten – de procesevaluatie (paragraaf 3.3).

3.1. Uitvoering peilbesluiten

De uitvoering van de peilbesluiten in de praktijk wordt getoetst aan de hand van de volgende criteria:

1. Peilgrenzen (paragraaf 3.1.1)
2. Praktijkpeil ten opzichte van de beheermarges (paragraaf 3.1.2)
3. Praktijkpeil ten opzichte van het streefpeil (paragraaf 3.1.3)
4. Omschakelen zomer/winterpeil (paragraaf 3.1.4).
5. Drooglegging (paragraaf 3.1.5).
6. Uitvoering maatregelen (paragraaf 3.1.6).
7. Vergunde peilafwijkingen (paragraaf 3.1.7)

3.1.1. Peilgrenzen

Een peilvak is afgebakend door het gebruik van peilgrenzen. Aan weerszijden van een peilgrens heerst een verschillend streefpeil. De begrenzing van een peilvak is als bijlage vastgelegd in een peilbesluit. Ter illustratie staat hiernaast peilvak "BK", onderdeel van het peilbesluit "Almere Stedelijk". Uitgangspunt is dat een peilgrens altijd over een peilregulerend kunstwerk ligt, dat als doel heeft om het peil in twee peilvakken op verschillend peil te houden.

In de praktijk kunnen peilgrenzen als volgt afwijken:

1. Door aanpassingen in het watersysteem, zoals het verleggen van een stuw, kan de peilgrens ergens anders komen te liggen. Ook komt het voor dat de afwatering van perceelsdrainage niet overeenkomt met de peilgrens;
2. De digitale weergave in de Informatievijver komt niet overeen met de in het peilbesluit aangegeven situatie. Zo kan het voorkomen dat bij de intekening lijnen verspringen.

Bij de evaluatie worden de peilgrenzen aan de hand van de twee bovenstaande situaties getoetst.

3.1.2. Praktijkpeil t.o.v. beheermarges

In het merendeel van de peilbesluiten zijn zogenaamde 'beheermarges' opgenomen; dat zijn toegestane afwijkingen van het streefpeil ten behoeve van onderhoudswerkzaamheden en als gevolg van droogte of zware neerslag. Daarbij wordt in vrijwel alle gevallen het aantal dagen vermeld dat het praktijkpeil mag afwijken van het streefpeil. In het kader van de evaluatie toetsen wij hoeveel dagen per jaar het praktijkpeil buiten de beheermarges valt; het kan daarbij zowel om over- als onderschrijdingen gaan. Daarbij kijken we of de over- en/of onderschrijding incidenteel is, dan wel meerdere jaren voorkomt en of de over en/of onderschrijding seizoensgebonden zijn. De toetsing vindt plaats over de periode 2019 - 2025.

3.1.3. Praktijkpeil ten opzichte van het streefpeil

In de Beleidsregel Peilbesluiten staat in paragraaf 5.2 dat "... Wanneer het praktijkpeil structureel meer dan 10 cm afwijkt van het streefpeil, moet het waterschap het peilbesluit aanpassen óf het peil aanpassen...". Daarom wordt in de evaluatie het praktijkpeil getoetst aan het streefpeil.

Bij de toetsing wordt onderzocht of de 10-percentiel-waarde minder dan 10 cm onder het streefpeil en de 90-percentiel-waarde minder dan 10 centimeter boven het streefpeil ligt. De peilen worden getoetst over vijf aaneengesloten jaren waarbij de jaren zijn opgesplitst in twee perioden (1 april tot 1 oktober en 1 oktober tot 1 april).

In het kader van deze evaluatie wordt gesteld dat sprake is van een structurele afwijking als in vier aaneengesloten halfjaarperioden 90 procent van de tijd het praktijkpeil meer dan 10 cm afwijkt van het streefpeil. Tabel 1 geeft een voorbeeld van de berekening van de structurele afwijking.

Tabel 1 Voorbeeldberekening structurele afwijking praktijkpeil

Halfjaarperiode I	Halfjaarperiode II	Halfjaarperiode III	Halfjaarperiode IV	Resultaat
91% afwijking	94% afwijking	<u>50% afwijking</u>	99% afwijking	Géén structurele afwijking
94% afwijking	91% afwijking	98% afwijking	93% afwijking	Wél structurele afwijking

3.1.4. Omschakelen zomer/winterpeil

Voor 21 peilvakken is een zomer/winterpeil ingesteld (zie Figuur 2 op pagina 7). Hiervan worden 14 peilvakken gemeten. Per gemeten peilvak wordt aan de hand van de metingen getoetst of, en zo ja, wanneer een omschakeling tussen zomer- en winterpeil plaatsvindt.

3.1.5. Drooglegging

Wat is drooglegging?

Bij het vaststellen van het streefpeil, streeft het waterschap na dat in het betreffende peilvak een bepaalde mate van drooglegging is. Wat onder 'drooglegging' wordt verstaan is afhankelijk van de functie van het peilvak. Voor een peilvak in landelijk gebied: de drooglegging is het verschil tussen het oppervlaktewaterpeil bij het peilscheidend kunstwerk van het de peilvak en het maaiveld in het betreffende peilvak. Het peilscheidend kunstwerk is vrijwel altijd een stuw dan wel een gemaal op de rand van het peilvak. Voor een peilvak in stedelijk gebied: de drooglegging is gedefinieerd als het verschil tussen het oppervlaktewaterpeil en het vloerpeil op de begane grond van woningen in dat peilvak.

1,20 meter drooglegging is indicatief

In de Beleidsregel Peilbesluiten van december 2018 geeft Waterschap Zuiderzeeland aan dat voor reguliere situaties een indicatieve norm van minimaal 1,20 meter voor minimaal 90% van het oppervlak van het peilvak wordt aangehouden. Deze norm is – zoals aangegeven – indicatief en is daarmee geen harde norm. Dat houdt eveneens in dat ingelanden geen rechten kunnen ontlenen aan deze indicatieve norm van tenminste 1,20 meter drooglegging. In de beleidsregel wordt een drooglegging van 1,20 meter niet gegarandeerd.

GGOR-methodiek

In gevallen dat meer dan 10% van het oppervlak in een peilvak een drooglegging heeft die minder dan 1,20 meter is, er grote tegenstrijdige belangen zijn en als het om natuurgebied gaat, wordt de GGOR-methodiek (Gewenst Grond- en Oppervlaktewatermethodiek) gebruikt om te komen tot een afweging van het peilbesluit. Kern van de GGOR-methodiek is dat de meest optimale grondwaterstand in het betreffende peilvak het uitgangspunt vormt, en dat het behorende streefpeil daarvan wordt afgeleid. Het waterschap heeft voor twee peilvakken de GGOR-methodiek toegepast om een streefpeil af te leiden. Het gaat om het peilvak Lage Afdeling in de Noordoostpolder en peilvak Hoge Vaart in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

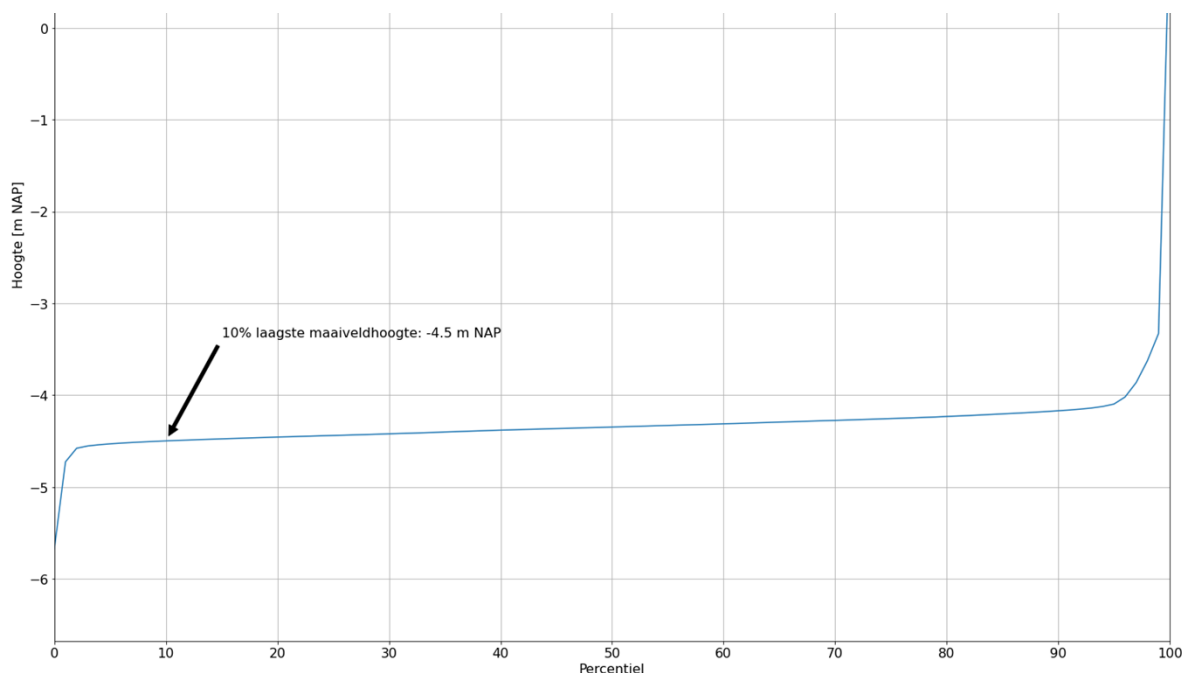
Alleen landelijk gebied wordt getoetst

De drooglegging in peilvakken die ingericht zijn voor natuur en stedelijk gebied zijn in het kader van deze evaluatie niet nader geëvalueerd. In stedelijk gebied zullen de vloerpeilen niet veranderen, zelf niet waar bodemdaling plaatsvindt. Ook de drooglegging in natuurgebieden wordt niet nader geanalyseerd; de natuurdoelwaarden in natuurgebieden verschillen sterk per natuurtype. Hierdoor bestaat er geen uniforme, indicatieve norm voor de gewenste drooglegging. Waar voor landbouw veelal minimale droogleggingsrichtwaarden kunnen worden gehanteerd, zijn voor natuur juist de gewenste hydrologische omstandigheden per natuurtype bepalend. Hierdoor is een droogleggingstoets voor landbouw zinvol, maar voor natuurgebieden in het algemeen niet.

Toetsingsmethodiek

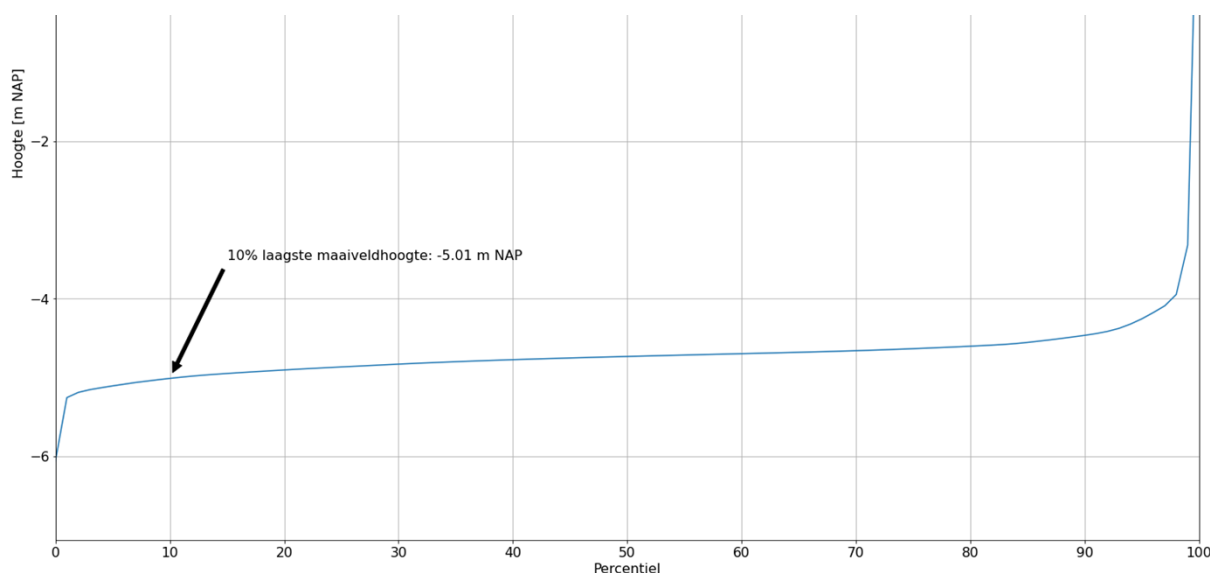
In het kader van de toetsing is voor ieder peilvak in landelijk gebied de maaiveldcurve afgeleid op grond van versie 4 de Algemene Hoogtekaart Nederland. Vervolgens wordt getoetst of op grond van het vigerende streefpeil in het peilvak 90% - of meer - van het maaiveld boven het streefpeil ligt. Ter verduidelijking zijn Figuur 4 en Figuur 5 ingevoegd.

Figuur 4 is een voorbeeld van een peilvak waar minder dan 10% van het maaiveld een drooglegging heeft die kleiner is dan 120 cm. In het betreffende peilvak is een streefpeil van -6,00 meter ingesteld. Het punt van 10% van het maaiveld ligt op -4,50 m NAP.

Figuur 4 Maaiveldcurve peilvak met streefpeil -6,00 m NAP

Figuur 5 is een voorbeeld van een peilvak waar meer dan 10% van het maaiveld een drooglegging heeft die kleiner is dan 120 cm. In het betreffende peilvak is een streefpeil van -6,20 meter ingesteld. Het punt van 10% van het maaiveld ligt op -5,01 m NAP.

Figuur 5 Maaiveldcurve peilvak met streefpeil -6,20 m NAP

3.1.6. Realisatie maatregelen

In een aantal peilbesluiten zijn één of meer maatregelen opgenomen. Hierbij kan worden gedacht aan het monitoren van het grondwaterpeil na instelling van het (herziene) streefpeil, of het plaatsen van een oppervlaktewatermeetpunt. In het kader van de evaluatie toetsen we of de eventueel gestelde maatregelen sinds de vaststelling van het peilbesluit zijn afgerond en/of nog lopende zijn.

3.1.7. Vergunde peilafwijkingen

Het is mogelijk om een verandering van onderdelen van een peilbesluit door middel van een vergunning te legaliseren. Dit is onder de Omgevingswet, voorheen de Waterwet. Het kan gaan om een tijdelijke peilwijziging voor een proef, dan wel een permanente peilwijziging in een (deel van een) peilvak. Permanente peilwijzigingen moeten uiteindelijk worden opgenomen in peilbesluiten. In het kader van de evaluatie brengen wij in kaart in welke peilvakken een vergunde peilafwijking is en of deze nog van kracht is.

3.2. Administratieve toetsing

Naast de inhoudelijke toetsing vindt een administratieve toets plaats. Zo controleren wij op consistentie tussen het peilbesluit, de bijlagen bij het peilbesluit en de digitaal ontsloten gegevens. Ook kijken we onder meer of de juiste besluiten gepubliceerd zijn en of de juiste peilbesluiten aan de betreffende peilvakken gekoppeld zijn.

3.3. Procesevaluatie

Naast de toetsing van de uitvoering van de peilbesluiten, inventariseren wij ook hoe het proces van totstandkoming van een peilbesluit, de implementatie, monitoring en terugkoppeling plaatsvindt. De eerdergenoemde Beleidsregel Peilbesluiten Waterschap Zuiderzeeland van december 2018 vormt daarvoor de rode draad.

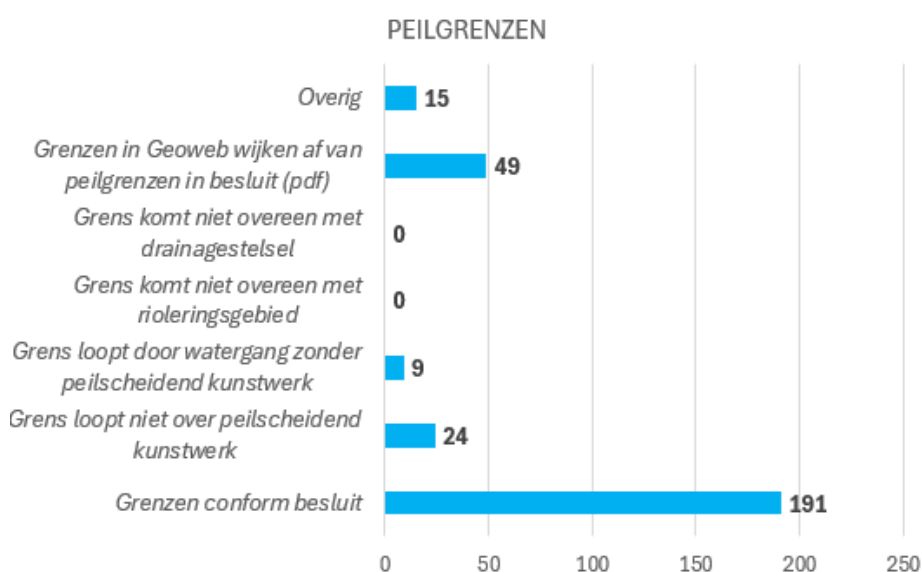
4. Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de toetsing. Paragraaf 4 geeft de resultaten van de toetsing van de uitvoering van de peilbesluiten weer. Paragraaf 4.2 gaat in op de resultaten van de administratieve toetsing en de evaluatie van het interne proces wordt weergegeven in paragraaf 4.3.

4.1. Resultaten uitvoering peilbesluiten

4.1.1. Peilgrenzen

Zoals te zien in Figuur 6 zijn hier de resultaten van de toetsing peilgrenzen weergegeven.

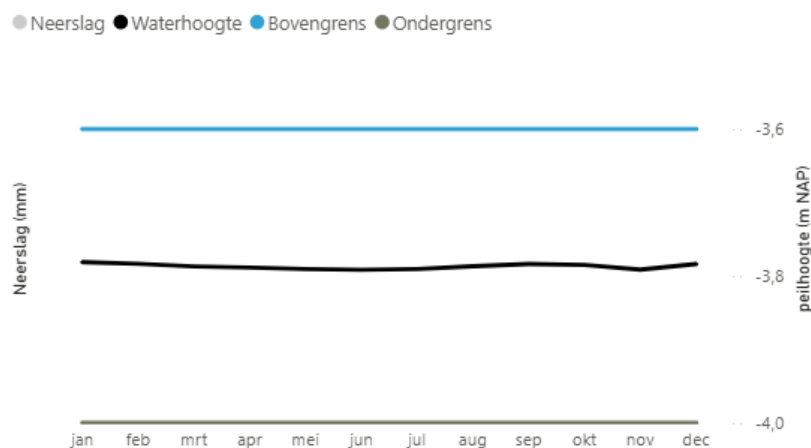

Figuur 6 Resultaten toetsing peilgrenzen

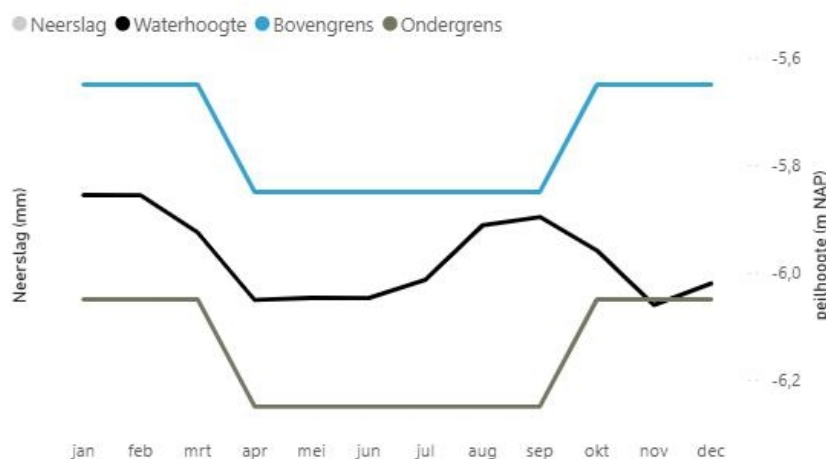
Uit de toetsing van de peilgrenzen blijkt dat de grenzen van circa 200 peilvakken in praktijk overeenkomen met de grenzen zoals vastgelegd in de peilbesluit. In circa 90 peilvakken wijkt de peilgrens af. Het gaat daarbij om gevallen dat de peilgrens niet over het peilregulerende kunstwerk loopt en afwijkingen in de digitale registratie ten opzichte van de intekening in het peilbesluit.

4.1.2. Praktijkpeil ten opzichte van de beheermarges

Bij de toetsing van het praktijkpeil ten opzichte van de beheermarges in de bemeten peilvakken kwamen verschillende resultaten naar voren, zie ter illustratie Figuur 7 en Figuur 8. Waar Figuur 7 een praktijkpeil met nauwelijks fluctuaties laat zien, geeft Figuur 8 duidelijk een ander beeld: in een deel van het jaar gaat het peil richting de bovengrens, om vervolgens weer te dalen en de ondergrens te onderschrijven.

Figuur 7 Praktijkpeil in een peilvak met vast peil

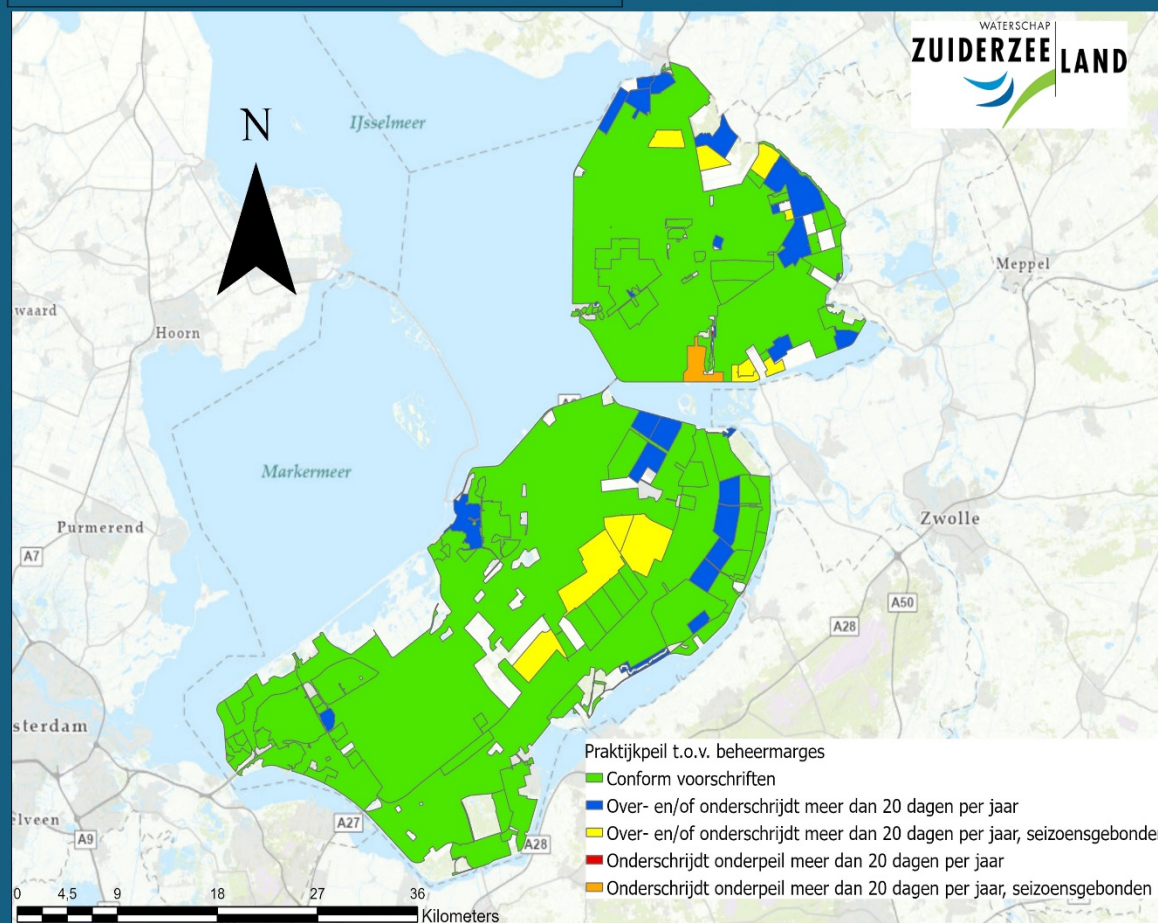
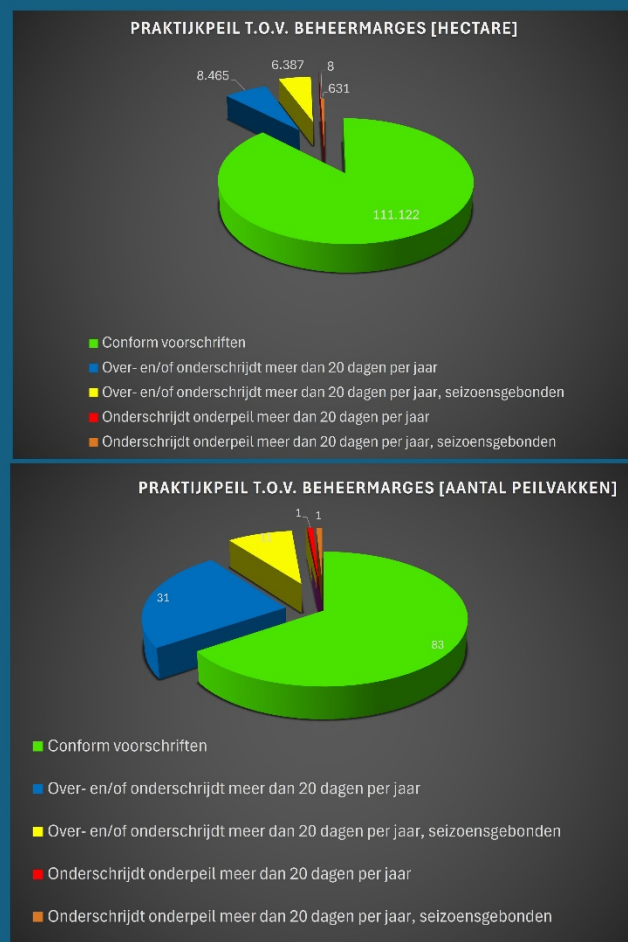

Figuur 8 Praktijkpeil in een peilvak met zomer-/winterpeil

Uit de toetsing blijkt dat sinds 2019 in ruim 80 peilvakken de streefpeilen minder dan 20 dagen per jaar buiten de beheermarges komen, het gaat om 90% van het bemeten oppervlaktes. Voor die peilvakken kan worden gesteld dat het praktijkpeil conform de peilbesluiten en het uitgangspunt van de Beleidsregel Peilbesluiten is.

In ruim 40 peilvakken is een structurele over- en/of overschrijding van de beheermarges – 12% van het totaal bemeten oppervlak. Figuur 9 op pagina 15 geeft de resultaten van de toetsing weer. Hieruit kunnen we afleiden dat in 31 peilvakken het praktijkpeil structureel meer dan 20 dagen per jaar buiten de beheermarges ligt, en dat dat niet seizoensgebonden is. Het gaat om circa 8.500 hectare. In de overige peilvakken waar het praktijkpeil structureel meerdere dagen buiten de beheermarges valt, is dat seizoensgebonden (het gaat om circa 7.000 hectare). Wat ook is af te leiden is dat in de peilvakken waar een zomer/winterpeilregime heerst, de beheermarges het meest worden over- en/of overschreden.

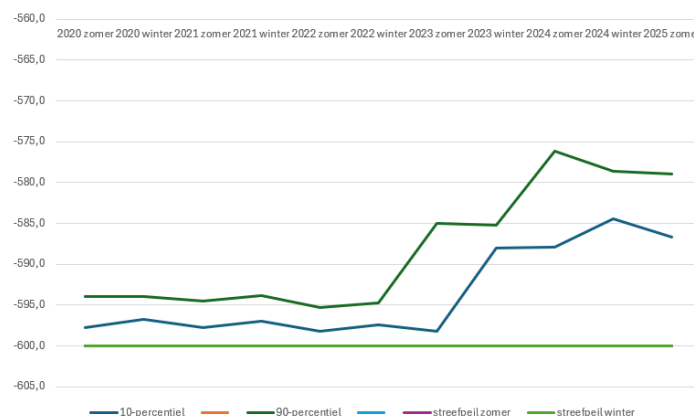
PRAKTIJKPEIL T.O.V. DE BEHEERMARGES

Figuur 9 Toetsresultaten praktijkpeil t.o.v. de beheermarges

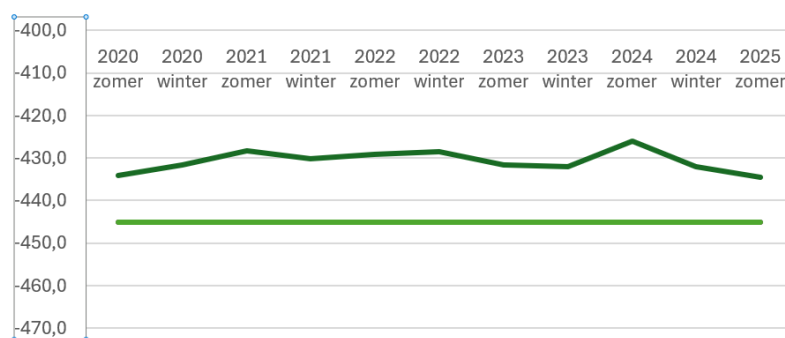
4.1.3. Praktijkpeil t.o.v. streefpeil

Evenals bij de toetsing aan de beheermarges, kwamen bij de toetsing van de praktijkpeilen aan de streefpeilen verschillende patronen naar voren. Voor de beeldvorming zijn Figuur 10 en Figuur 11 toegevoegd. Zo laat Figuur 10 een patroon zien waarbij het praktijkpeil (de donkergroene en de blauwe lijn) tot aan de winter van 2023 heel dicht bij het streefpeil ligt (de lichtgroene lijn); daarna begint het praktijkpeil structureel op te lopen.

Figuur 10 Praktijkpeil t.o.v. streefpeil (streefpeil = - 600 cm. NAP)

De gegevens laten in Figuur 11 een heel ander beeld zien; in dit peilvak vertoont het praktijkpeil (donkergroene lijn) nauwelijks fluctuaties, alleen ligt het structureel boven het streefpeil (lichtgroene lijn).

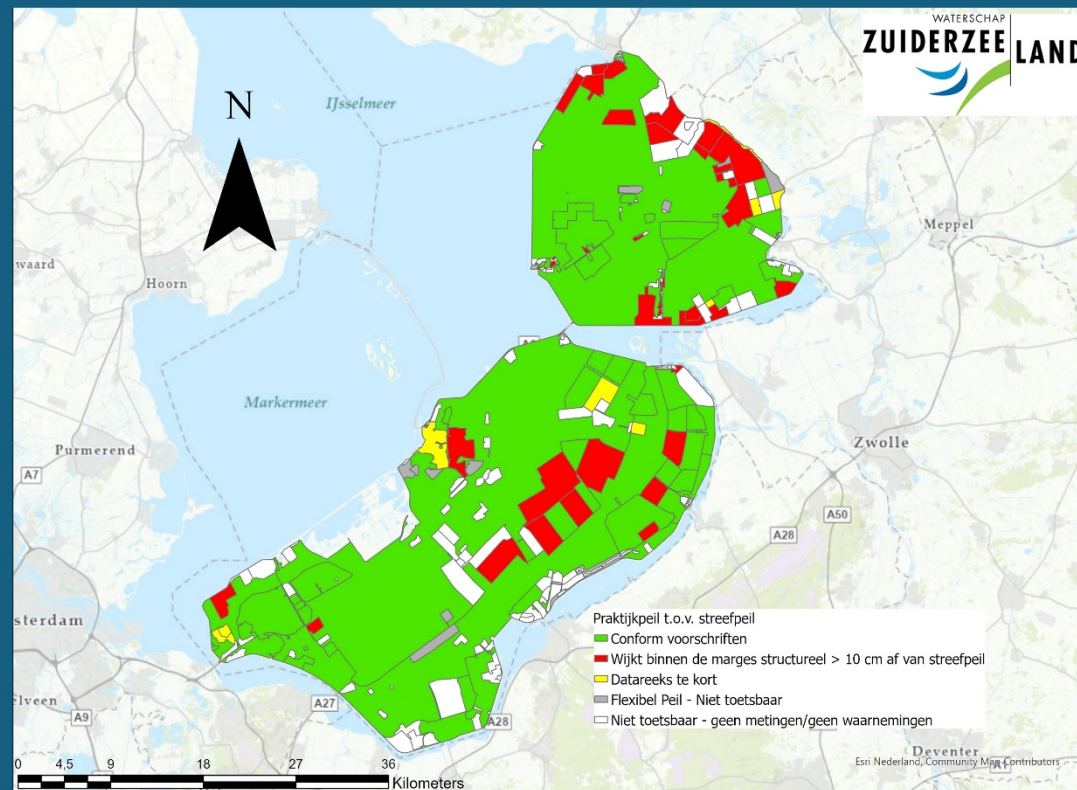
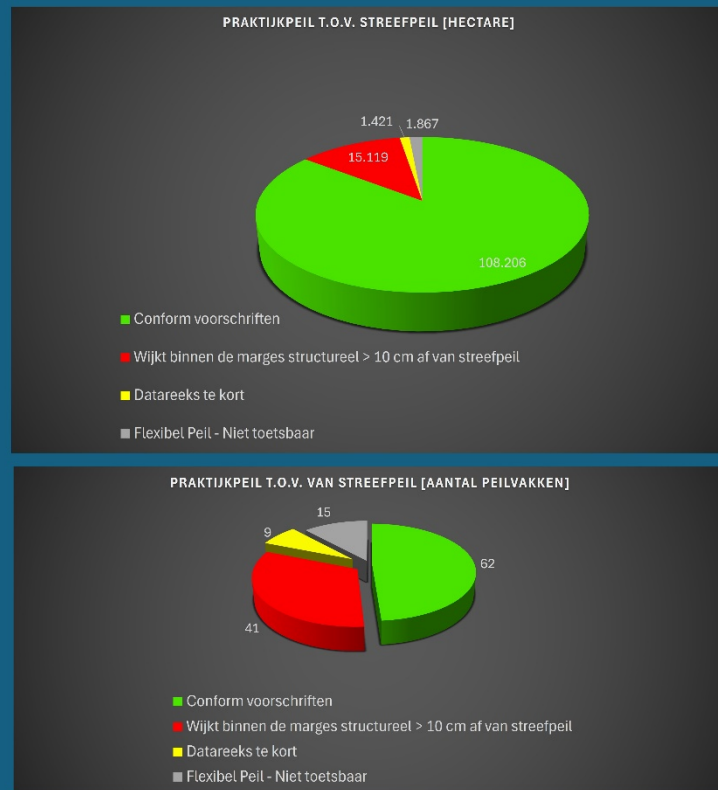
Figuur 11 Praktijkpeil t.o.v. streefpeil (streefpeil = -455 cm. NAP)

Figuur 12 op pagina 17 geeft de toetsresultaten weer. In 62 van de 127 bemeten peilvakken ligt de 90-percentielwaarde van het praktijkpeil binnen 10 cm van het streefpeil, terwijl in 41 peilvakken de 90-percentielwaarde van het praktijkpeil structureel meer dan 10 cm is ten opzichte van streefpeil.

Het oppervlak van de bemeten peilvakken, waar de 90-percentiel van het praktijkpeil binnen 10 cm ten opzichte van het streefpeil ligt, is ruim 108.000 hectare; dus ruim 85%. Het oppervlak waar een structureel hoger praktijkpeil is dan het streefpeil, is 12% van het bemeten oppervlak. Daarnaast is een aantal peilvakken niet meegenomen in de evaluatie, omdat de datareeksen nog te kort zijn (minder dan 3 jaar metingen), 1% van het bemeten oppervlak. Ook zijn peilvakken waar een flexibel peil voor is ingesteld buiten beschouwing gelaten, omdat hier geen vast streefpeil is om aan te toetsen.

De ruimtelijke weergave van de toetsing aan de streefpeilen geeft een vergelijkbaar beeld met de toetsing aan de beheermarges; vooral in de peilvakken met een zomer-/winterpeil wijkt het praktijkpeil het meest af van het streefpeil. In Zuidelijk en Oostelijk Flevoland gaat het om het middengebied, en in de Noordoostpolder gaat het om peilvakken aan de randen van de polder.

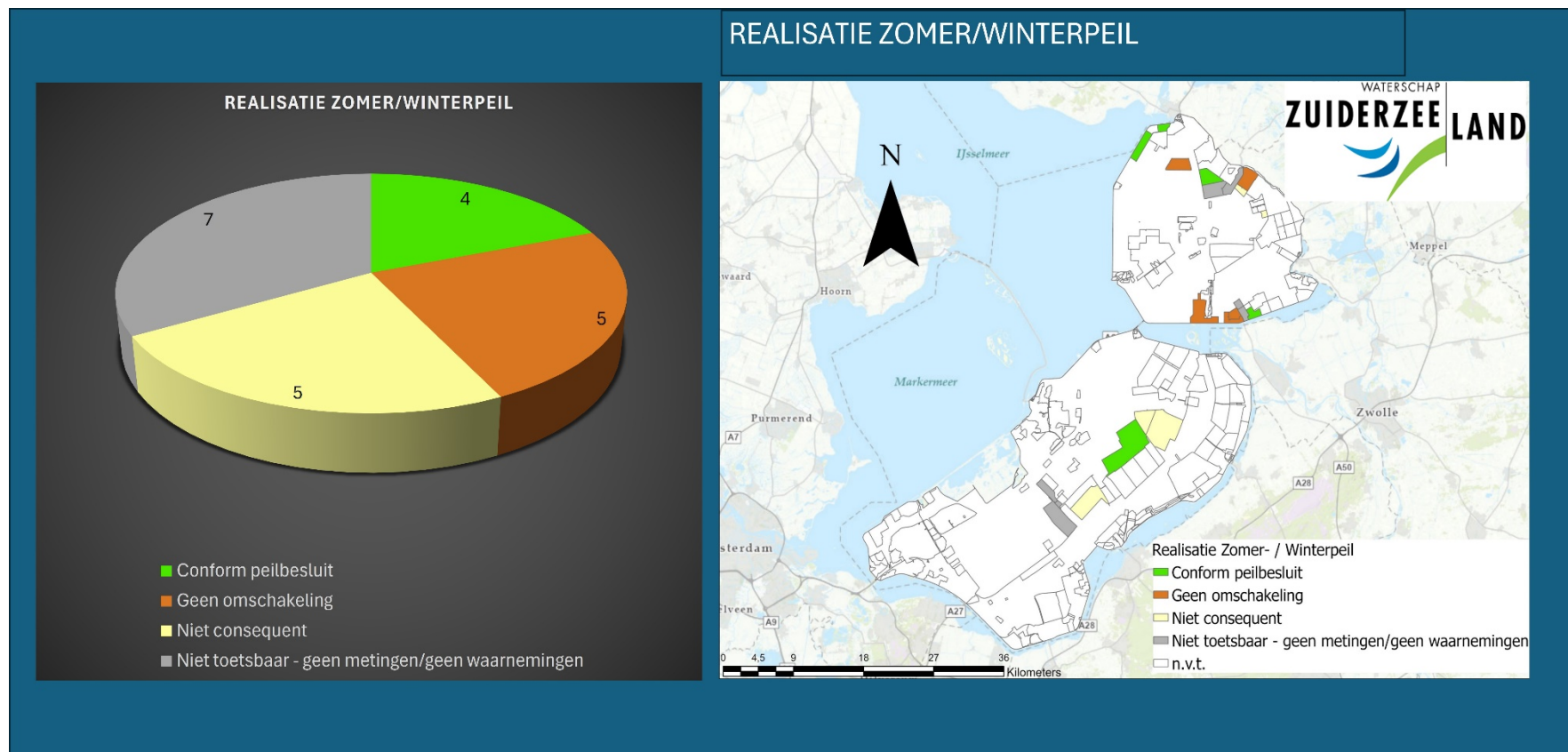
PRAKTIJKPEIL T.O.V. HET STREEFPEIL

Figuur 12 Toetsresultaten praktijkpeil t.ov. het streefpeil

4.1.4. Omschakelen zomer-/winterpeil

De resultaten van de toetsing van de omschakeling van en naar zomer- en winterpeil in 14 peilvakken staan in Figuur 13.

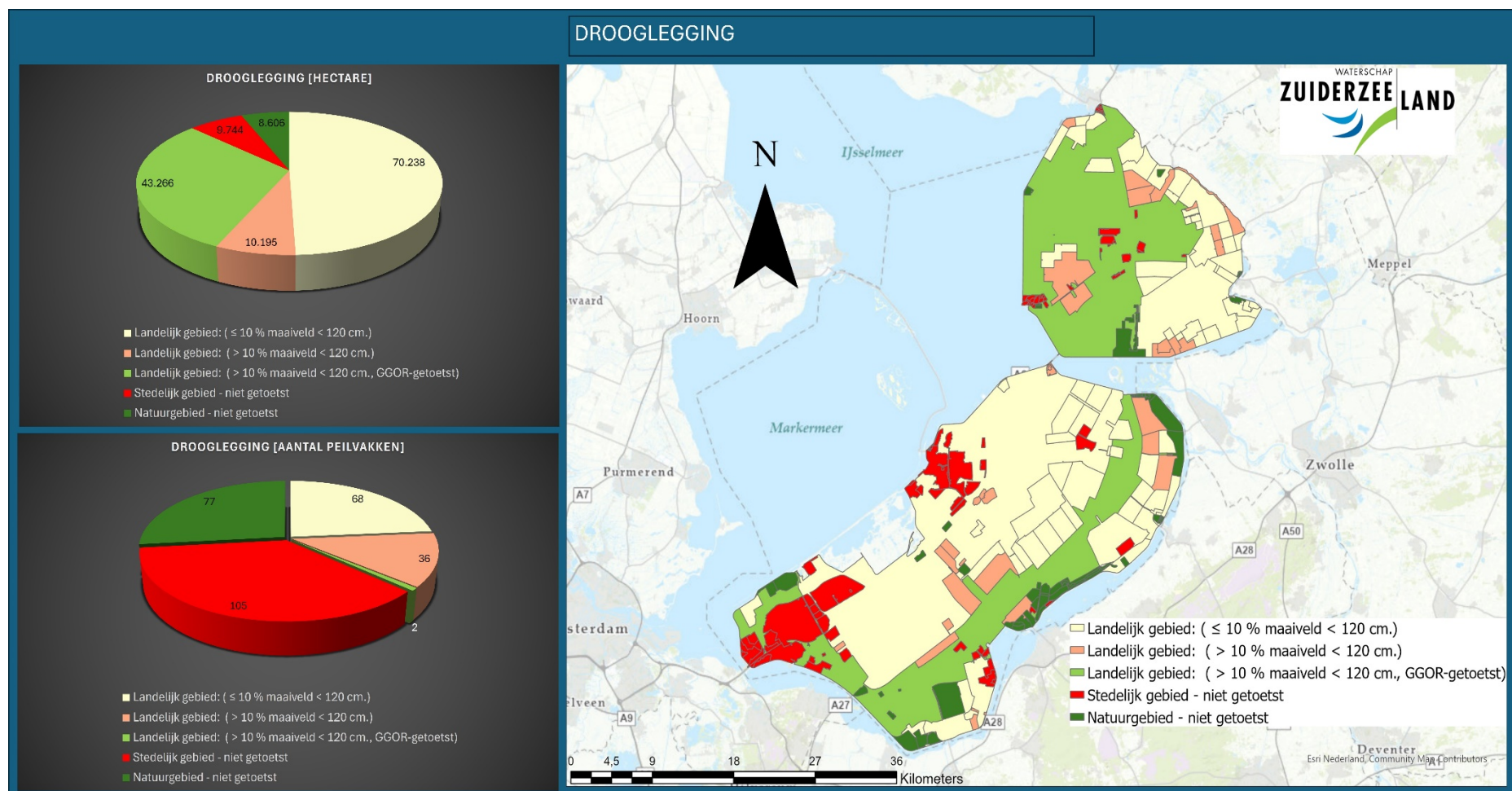

Figuur 13 Resultaten toetsing toepassing zomer-/winterpeil

De omschakeling verloopt in vier van de 21 peilvakken met zomer-/winterpeil volgens het peilbesluit. In sommige peilvakken start de omschakeling eerder dan wel later dan in de andere peilvakken; het gaat daarbij om enkele dagen. In 10 peilvakken vindt géén of geen consequente omschakeling plaats.

4.1.5. Drooglegging

De resultaten van de toetsing aan de drooglegging staan in Figuur 14.

Figuur 14 Toetsresultaten drooglegging

Landelijk gebied: oppervlak < 10% drooglegging < 120 cm.

Het totale oppervlak van peilvakken met functie "landelijk gebied", en waarvan 10% of minder van het maaiveld een kleinere drooglegging heeft dan 120 cm is circa 57%.

Landelijk gebied: oppervlak > 10% drooglegging < 120 cm.

Uit de toetsing van de drooglegging kunnen we afleidend dat in 38 peilvakken meer dan 10% van het maaiveld ten opzichte van het geldende streefpeil een kleinere drooglegging dan 120 cm heeft. Dat is circa 8% alle peilvakken met functie "landelijk gebied".

GGOR-peilvakken

Belangrijk is dat twee van de peilvakken in de categorie 'Landelijk gebied: > 10% maaiveld < 120 cm: GGOR-toetsing' vallen. Het gaat om de peilvakken Hoge Vaart (18.615 hectare) en Lage afdeling Noordoostpolder (24.651 hectare). Dit is samen circa 35% van de peilgebieden met functie "landelijk gebied". Voor deze peilvakken is de GGOR-methodiek toegepast omdat bekend is dat een groter deel dan 10% van het peilgebied een kleinere drooglegging heeft dan 120 cm. Van deze peilvakken is bekend dat in deze peilvakken bodemdaling plaatsvindt en zijn de uitgangspunten, zoals die van toepassing worden ten tijde van het opstellen van de peilbesluiten, hoogstwaarschijnlijk veranderd. Daarom is het noodzakelijk om deze peilbesluiten te herzien.

4.1.6. Realisatie maatregelen

Door de jaren heen zijn in meerdere peilbesluiten één of meerdere maatregelen vastgelegd. In totaal gaat het om 67 maatregelen. Daarvan zijn 33 van de in de peilbesluiten vastgelegde maatregelen afgerond, voor 34 maatregelen is actie nodig. Het overgrote deel van de acties betreft onderzoek doen naar de wenselijkheid en effecten van een peilverhoging, peilverlaging en het plaatsen van een oppervlaktewatermeetpunt. Daarnaast richten enkele maatregelen zich op beheermaatregelen.

4.1.7. Vergunde peilafwijkingen

Het waterschap heeft een negental vergunningen verleend voor wijzigingen van geldende peilbesluiten. Hiervan zijn twee vergunningen tijdelijk verleend in het kader van een proef met peilgestuurde drainage. Drie vergunningen gaan over het vastleggen van grondwaterpeilen in drie peilvakken. Drie vergunningen gaan over het aanpassen van het streefpeil en één vergunning betreft het omzetten van een vast peil naar een flexibel peil.

4.2. Resultaten administratieve toetsing

Bij het doornemen van de peilbesluiten zijn ook diverse administratieve afwijkingen geconstateerd. Enkele voorbeelden daarvan:

- Opmaak van de peilbesluiten is niet consistent, waardoor navolgbaarheid en terugvindbaarheid niet optimaal is;
- In de digitale basisregistraties wijken enkele waarden en metadata af van hetgeen is vastgelegd in het peilbesluit. Enkele voorbeelden zijn het geldende streefpeil en de peilvakaanduiding
- In de digitale portal ontbreken enkele (meta)data uit het peilbesluit.
- Sommige notaties van peilvakken maken het lastig om geautomatiseerde (gescripte) analyses uit te voeren. Bijvoorbeeld namen als "MI.01" en "HW1 / PV1"

4.3. Resultaten procesevaluatie

Opstellen peilbesluiten

Bij het opstellen en herzien van een peilbesluit zijn meerdere teams van Waterschap Zuiderzeeland betrokken. Peilbesluiten komen tot stand in nauwe samenwerking tussen afdeling Waterbeheer, hydrologen en vergunningverleners. De Beleidsregel Peilbesluiten biedt kaders voor de wijze waarop belangen moeten worden afgewogen. Ook is in de Beleidsregel vastgelegd op welke wijze de participatie van belanghebbenden plaatsvindt. Zo is bij de Peilbesluiten Almere Stedelijk (5 juli 2022) en Peilbesluit t' Bovenwater en het Hollandse Hout (3 juni 2025) een uitgebreide procedure doorlopen, waarin alle belanghebbenden hun visie en mening konden inbrengen.

Team Voldoende van Waterschap Zuiderzeeland coördineert de procedure voor een nieuw peilbesluit of een (partiele) herziening van een peilbesluit.

Implementatie peilbesluiten

Na vaststelling van een peilbesluit vindt beperkte afstemming plaats tussen Team Voldoende en afdeling Waterbeheer over de implementatie van het nieuwe of herziene peilbesluit. Aangezien meerdere teams en afdelingen – waaronder Waterbeheer – veelvuldig bij het opstellen van een peilbesluit betrokken is, wordt vanuit gegaan dat het peilbesluit zonder expliciete toelichting kan worden geïmplementeerd.

Monitoring

Het streefpeil is één van de meest cruciale onderdelen van het peilbesluit en daarom hoort het bewaken van het streefpeil tot één van de (dagelijkse) hoofdtaken van het waterschap. Daartoe is in Flevoland een uitgebreid oppervlaktewatermeetnet aangelegd waarmee we continu het oppervlaktewaterpeil meten (zie Figuur 3 op pagina 8 voor alle bemeten peilvakken).

Het periodieke onderhoud van het oppervlaktewatermeetnet, alsmede voor het verhelpen van storingen en uitvoeren van reparaties voert het waterschap uit. Daarnaast ijkt en kalibreert het waterschap jaarlijks alle meetpunten. Waar nodig worden direct reparaties of preventieve maatregelen getroffen.

Team Waterinformatie houdt continu toezicht op de oppervlaktewaterpeilmetingen en de meetgegevens worden regelmatig gevalideerd. Dit valideren is opgedeeld in een primaire en een secundaire validatie. Primaire validatie wordt uitgevoerd door de opzichters van het waterschap binnen hun gebied. Secundaire validatie doet Team Waterinformatie, door de gegevensbeheerder waterkwantiteit. Storingen worden binnen enkele dagen gesignaleerd en gemeld bij de betreffende opzichter en/of technici.

Naast de oppervlaktewatermeetpunten heeft het waterschap op diverse plaatsen peilschalen staan. Deze worden mede gebruikt voor peilsturing.

Datavalidaties

Het waterschap voert regelmatig primaire en secundaire datavalidaties uit. Primaire validatie vindt plaats door de opzichters en secundaire validatie wordt uitgevoerd door Team Waterinformatie. Zij

stemmen tweewekelijks af met Team Voldoende over de validatieresultaten en eventuele afwijkingen.

Daarnaast vindt ieder kwartaal een validatiesessie plaats met Team Waterinformatie, (senior) opzichters om datareeksen te analyseren en eventuele afwijkingen in data in beeld te brengen. In geval van storingen en/of afwijkingen stemt Waterinformatie af met de opzichter en de technici van de gemalen.

Ook vindt ieder kwartaal afstemming plaats tussen Team Waterinformatie en de teammanagers van de betrokken afdelingen.

Handelen bij storingen en peilafwijkingen

Ook waterbeheerders houden dagelijks toezicht op de oppervlaktewaterpeilen. In geval een peilafwijking wordt geconstateerd door waterbeheerders, wordt in het veld gezien wat de oorzaak daarvan is. Bij verstoppingen en defecten wordt actie ondernomen om de storing te verhelpen. Technische storingen in bijvoorbeeld de besturingssoftware worden door medewerkers van Procesautomatisering opgepakt. Eventueel tezamen met team Watergangen en Keringen.

Na een periode van veel neerslag inspecteren de waterbeheerders de situatie ter plaatse en proberen zo snel mogelijk het praktijkpeil op streefpeil te brengen waarbij afwenteling naar andere gebieden zoveel mogelijk wordt vermeden.

In geval van te lage peilen in gestuwde panden ten gevolge van onttrekkingen stemmen waterbeheerders met de onttrekkers af dat het gestuwde pand weer aangevuld wordt.

Evaluatie

Het waterschap inventariseert en evalueert eens in de zes jaar de peilbesluiten. Tijdens de evaluatie die ten grondslag ligt aan dit rapport, bleek dat een frequentie van eens per zes jaar het risico meeneemt dat trendmatige afwijkingen ongezien kunnen plaatsvinden. Hiermee loopt het waterschap het risico dat meerdere jaren aaneen niet aan onderdelen van peilbesluiten wordt voldaan. Ook is het achterhalen van oorzaken van afwijkingen in praktijkpeilen, of veranderingen in peilgrenzen, dat enkele jaren geleden heeft plaatsgevonden, door de lange periode een bewerkelijke exercitie.

5. Plan van aanpak

Het waterschap streeft ernaar om de voorwaarden uit de peilbesluiten zo goed mogelijk in de praktijk uit te voeren. Dit geeft zekerheid en duidelijkheid voor de inwoners van Flevoland. Voor een groot deel van het beheergebied is dat het geval. In die gevallen waar dit niet zo is, zetten we stappen om besluit en praktijk – waar redelijkerwijs mogelijk – in overeenstemming te brengen en te houden. De acties vallen uiteen in twee categorieën: éénmalige acties en doorlopende beheeracties.

Onder de eenmalige acties vallen:

1. Voor de peilvakken uit de huidige inventarisatie waar praktijk en besluit niet overeenkomen kijken of de praktijksituatie (weer) in lijn kan worden gebracht met peilbesluit, dan wel het peilbesluit aanpassen. Dit is uitgewerkt in paragraaf 5.1;
2. Administratieve omissies verhelpen (zie paragraaf 5.2);

Om het doorlopend beheer goed te borgen is een procesoptimalisatie uitgewerkt in paragraaf 5.3.

5.1. Aanpak afwijkingen uitvoering peilbesluiten

5.1.1. Peilgrenzen, beheermarges, streefpeilen en omschakelingen zomer-/winterpeil

De geconstateerde afwijkingen met betrekking tot praktijkpeilen, peilgrenzen en omschakelingen van zomer-/winterpeilen vragen eerst om een nadere analyse voordat er een vervolgstap kan worden gezet.

Stap 1. Afstemming met waterbeheerders

Daarom kijken we eerst met waterbeheerders wat de onderliggende oorzaak van de afwijking is. Het is namelijk heel goed mogelijk dat door een verandering in het ruimtelijk domein een peilgrens moest verschuiven. Ook is het bijvoorbeeld mogelijk dat het praktijkpeil beïnvloed wordt door de weersituatie.

Nadere analyse toets peilgrenzen

Per situatie bekijken we of de geconstateerde peilgrensafwijking correct en terecht is en zo niet, wat de vervolgstap is.

Overschrijding beheermarges

Voor ieder peilvak waarin het praktijkpeil gedurende meerdere jaren de beheermarges meer dan 20 dagen per jaar worden over- en/of overschreden analyseren we samen met Team Waterbeheer wat hiervan de oorzaak is. Daarbij kijken we onder andere op welke plaats(en) het praktijkpeil wordt gemeten en in hoeverre de over- en/of onderschrijdingen een niet te beïnvloeden oorzaak hebben (weersextremen). Ook toetsen we, waar nodig, of de berging in het watersysteem voldoende is om te zorgen dat het praktijkpeil binnen de beheermarges blijft.

Afwijkingen streefpeil

Met Team Waterbeheer wordt afgestemd wat de oorzaak is van structurele afwijkingen van het streefpeil.

Daarbij kijken we onder andere op welke plaats(en) het praktijkpeil wordt gemeten en in hoeverre de over- en/of onderschrijdingen een niet te beïnvloeden oorzaak hebben (weersextremen). Ook toetsen we, waar nodig, of de berging in het watersysteem voldoende is om te zorgen dat het praktijkpeil binnen de beheermarges blijft.

Stap 2a. Aanpassen beheer

Voor de situaties waarvan blijkt dat met aanpassingen in het beheer en/of met aanpassingen in het watersysteem het praktijkpeil beter kan worden afgestemd op het vastgestelde streefpeil, werken hydrologen met waterbeheerders de benodigde aanpassingen uit. Het kan daarbij gaan om aanpassingen in zowel het watersysteem waar het waterschap voor verantwoordelijk is, als om aanpassingen in assets van derden; hierbij kan worden gedacht aan het vergroten van duikers onder wegen.

Als de aanpassing een investering betreft met een waarde groter dan € 50.000, - denk b.v. aan herinrichting of een volledige vernieuwing van een object of watergang, wordt eerst een vooronderzoek uitgevoerd. Vervolgens wordt deze ter goedkeuring aan het bestuur voorgelegd.

Stap 2b. Actualisatie peilbesluiten en/of Omgevingsvergunning

Wanneer de geconstateerde afwijking niet door middel van aangepast beheer en/of aanpassingen in het watersysteemtoets kan worden opgelost, wordt een voorstel tot actualisatie van het onderliggende peilbesluit overwogen. Zo kan bijvoorbeeld uit de nadere analyse, zoals beschreven onder stap 1, blijken dat bijvoorbeeld de structurele overschrijding van de beheermarges niet op een doelmatige en maatschappelijk aanvaardbare wijze kan worden verholpen. Daarnaast kan bijvoorbeeld ook blijken dat in situaties dat de peilgrens in de praktijk afwijkt van de grenzen zoals vastgelegd in het peilbesluit, deze niet (meer) kan worden teruggelegd, omdat de peilgrens door ruimtelijke ontwikkelingen definitief verschoven is. Ook kan uit de nadere analyse blijken dat de omschakelmomenten van zomer- naar winterpeil en (en terug) zoals vastgelegd in het peilbesluit, niet goed aansluiten bij de dynamiek in seizoenen. Zo kan het voorkomen dat vanwege een erg droge winter en voorjaar eerdere omschakeling naar zomerpeil nodig is om droogte tegen te gaan.

Het proces voor aanpassing van een peilbesluit vindt plaats conform de Beleidsregel Peilbesluiten.

5.1.1. Afgenomen droogleggingen/droogleggingen < 120 cm.

Toetsen van peilvakken met > 10% maaiveld < 120 cm. drooglegging

Hydrologen voeren samen met waterbeheerders een nadere analyse uit van de peilvakken met de functie "landelijk gebied" en waar meer dan 10% van het oppervlak een kleinere drooglegging dan 120 cm heeft. Per peilvak wordt de grondwaterstand in dat peilvak zo goed mogelijk in beeld gebracht. Daarbij maken we gebruik van de beschikbare grond- en oppervlaktewatermeetnetten, alsmede grond- en oppervlaktewatermodellen. Waar nodig voeren we met de GGOR-methodiek een nadere analyse uit naar de relatie tussen grond- en oppervlaktewater en de relatie tussen de grondwaterstanden en schade aan gewassen. Als blijkt dat het peilbesluit moet worden geactualiseerd op basis van een afgenomen drooglegging, wordt dit met juristen en Team Waterprocedures uitgewerkt.

Hertoetsing Peilbesluiten Hoge Vaart en Lage Afdeling - GGOR

De peilbesluiten voor de Hoge Vaart en de Lage Afdeling zijn bijna 10, respectievelijk bijna 25 jaar geleden opgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van de GGOR-methodiek (Gewenst Grondwaterregime). Gelet op dat in deze peilvakken bodemdalingsgebieden aanwezig zijn, is het van belang om te kijken wat de invloed van de bodemdaling op de drooglegging was. Op basis van de bevindingen worden eventuele aanpassingsvoorstellen opgesteld.

5.1.2. Openstaande maatregelen

Afstemming met Team Waterbeheer

Een aantal openstaande maatregelen richt zich op waterbeheer en het aanpakken van enkele hydraulische knelpunten. Met Team Waterbeheer stemmen we af op welke wijze we deze maatregelen kunnen realiseren en worden deze zoveel mogelijk in regulier onderhoud meegenomen. Voor investeringen die buiten het beschikbare budget vallen wordt budget aangevraagd bij het dagelijks bestuur.

Aansluiten bij oppervlaktewatermeetnet uitbreiding

Waterschap Zuiderzeeland is bezig om het bestaande oppervlaktewatermeetnet aan te passen en uit te breiden. Met de projectleider wordt afgestemd welke maatregelen bij het uitbreiden van het oppervlaktewatermeetpunten worden ingevuld.

Aansluiten bij Gebiedsproces Bodemdaling

In het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland wordt onderzocht welke maatregelen getroffen kunnen worden in bodemdalingsgebieden. Openstaande maatregelen die een relatie hebben met bodemdaling worden waar mogelijk ondergebracht en uitgewerkt in het Gebiedsproces Bodemdaling.

Peilbesluit voor Oostvaardersplassen

Het peil in de Oostvaardersplassen is niet door het waterschap gereguleerd in vergunning of peilbesluit, hoewel Zuiderzeeland door de provincie verplicht is in haar beheergebied peilbesluit te nemen ([Omgevingsverordening artikel 12.16](#)) Het watersysteem van Oostvaardersplassen kent een aantal peilvakken, waarvan de grootste peilvakken (het westelijk moeras en het oostelijk moeras) direct aan de Oostvaardersdijk en de Knardijk grenzen. Alleen al gezien het belang van deze keringen, is het noodzakelijk het peilbeheer vast te leggen in een peilbesluit.

5.1.3. Vergunde peilafwijkingen

Tijdelijk vergunde peilafwijkingen

Voor de situaties waar een tijdelijke peilafwijking is toegestaan, wordt afgestemd met Team Waterbeheer om toe te zien op de beëindiging van de peilaanpassing op de in de vergunning vastgelegde datum.

Permanent vergunde peilafwijkingen

Een aantal van de vergunningen is voor onbepaalde tijd afgegeven. In deze vergunningen is geen evaluatieplicht opgenomen, in tegenstelling tot de peilbesluiten die conform de Beleidsregel Peilbesluiten eens per zes jaar worden geïnventariseerd en geëvalueerd. In afstemming met juristen en vergunningverleners kijken we of de herziening van de betreffende peilbesluiten met de vergunde situaties noodzakelijk is om de periodieke evaluatie te kunnen borgen. Ook kijken we of voor de onderliggende peilbesluiten al een herziening voorzien is. In dat geval wordt de vergunde situatie daarin opgenomen.

5.2. Aanpak administratieve afwijkingen

Veel administratieve afwijkingen vragen om aanpassingen in registratiesystemen en correcties van digitale documenten. Met juristen bespreken we welke aanpassingen vanuit juridisch oogpunt nodig zijn, en welke aanpassingen minder urgent zijn. Ook andere waterschappen die veelvuldig te maken hebben met peilbesluitwijzigingen, worden geconsulteerd over de mogelijk te zetten stappen. Met juristen en waterinformatiebeheerders worden de vervolgstappen afgestemd.

Het voorstel is ook om te bekijken welke mogelijkheden bestaan om onderdelen van peilbesluiten te uniformeren. Hierbij kan worden gedacht aan het opstellen van één digitale kaart die onderdeel is van het peilbesluit voor vastlegging van peilgrenzen, alsmede de daarin gelegen peilregulerende kunstwerken.

Daarnaast wordt onderzocht welke peilbesluitgerelateerde gegevens in digitale registratiesystemen gekoppeld kunnen worden.

5.3. Procesoptimalisatie

De afgelopen decennia hebben zich veel ontwikkelingen voorgedaan die hun weerslag hebben op het werk van het waterschap. Digitalisering, (geo-)politieke ontwikkelingen en klimaatverandering vragen om een steeds slagvaardiger waterschap. Ook vragen en verwachten de maatschappij en ingelanden steeds vaker actuele kennis en inzicht over uitvoering van het werk. Daarnaast vinden wij transparantie over processen en keuzes een absolute voorwaarde.

Uit de technische evaluatie komt naar voren dat met de huidige personele inzet het niet goed mogelijk is om alle kerntaken met betrekking tot peilbesluiten optimaal te kunnen uitvoeren. Gelet op de resultaten van de technische evaluatie en de toekomstige uitdagingen worden per processtap de volgende aanbevelingen gedaan.

Opstellen peilbesluiten

Om meer uniformiteit te krijgen in de documenten waarin peilbesluiten worden vastgelegd, is het ontwikkelen van een sjabloon een relevante stap. Een sjabloon helpt om omissies, foutieve notaties en ongelijkheden tussen peilbesluiten onderling zoveel mogelijk te voorkomen. Door het sjabloon af te stemmen op onder andere het afwegingskader van de Beleidsregel Peilbesluiten, borgt het dat een uniforme afweging plaatsvindt. Dit sjabloon kan worden ingezet bij toekomstige aanpassingen van peilbesluiten.

Implementatie nieuwe en herziene peilbesluiten

Na vaststelling van een nieuw dan wel gewijzigd peilbesluit, wordt het vastgestelde peilbesluit expliciet overgedragen aan waterbeheerders. De doorwerking in het dagelijks handelen van het nieuwe of herziene peilbesluit wordt afgestemd met beheerders. Ook worden eventuele maatregelen in werk- en monitoringsplannen opgenomen en maken we afspraken over realisatie, monitoring en terugkoppeling.

Monitoren

Ontwikkelen monitoringsdashboard

Om het dagelijks toezicht zoveel mogelijk te faciliteren, is het wenselijk om een digitaal dashboard in te richten. Deze richt zich op het weergeven van zowel actuele waterpeilen als meerdaagse/-maandelijkse/-jaarlijkse trends. Dit dashboard helpt om trendmatige afwijkingen in een vroeg stadium te signaleren en waar nodig/mogelijk bij te sturen. Afwijkingen worden vastgelegd in een registratiesysteem. De verantwoordelijk interne toezichthouder stemt aan de hand van het dashboard periodiek af met betrokken teams of afdelingen over mogelijke oorzaken en eventuele te nemen stappen. Het dashboard is daarmee niet alleen een monitoringsinstrument, maar heeft ook een managementsfunctie.

Het dashboard wordt gezamenlijk ontwikkeld door waterbeheerders, Team Waterinformatie, gemealtechnici en hydrologen. Ook kan het dashboard worden gebruikt voor de voorgestelde jaarlijkse managementsrapportage (zie onder "Evaluatie" op pagina 26). De monitoring en regie voeren op het dashboard ligt bij de hydrologen.

Aansluiten bij Digitale Strategie

Het ontwikkelen van een dashboard sluit goed aan bij de Digitale Strategie 2026 – 2030 waar het waterschap aan werkt. Het dashboard helpt het waterschap om nog pro-actiever te kunnen handelen. Ook biedt het een platform voor toepassing van innovaties op het gebied van digitalisering: koppeling van data, visualisaties en vertalen naar heldere informatie. Het dashboard geeft de mogelijkheid om data gestuurd te handelen.

Evaluatie oppervlaktewatermeetnet

In 2025 voerde Waterschap Zuiderzeeland, naar aanleiding van een uitbreiding in 2024, een inventarisatie van het oppervlaktewatermeetnet uit. Op grond van deze inventarisatie is besloten het meetnet verder uit te breiden, met als doel meer inzicht te verkrijgen in de actuele waterstanden. Hierdoor kunnen we nauwkeuriger en meer gericht sturen op waterstanden, kunnen risico's op wateroverlast en -tekorten zoveel mogelijk worden beperkt en dragen we bij aan een beter functionerend watersysteem.

Het advies is om na afronding van deze uitbreiding in 2026 het meetnet verder te analyseren en evalueren. Indien eventuele verdere uitbreidingen en/of aanpassingen van het oppervlaktewatermeetnet niet binnen de begroting kunnen worden uitgevoerd, wordt een voorstel tot aanpassing en/of uitbreiding voorgelegd aan het bestuur.

Evaluatie

Van zesjaarlijkse naar jaarlijkse evaluatie

Periodieke evaluatie heeft tot doel om regelmatig te controleren "hoe we het doen" en waar nodig aanpassingen door te voeren. Het huidige interval van zes jaar is relatief lang in verhouding tot de ontwikkelingen in het ruimtelijk domein en veranderingen in het klimaat. Jaarlijks evalueren heeft meerdere voordelen. We kunnen een trendmatige afwijking eerder opmerken en volgen. Door in een eerder stadium trends in afwijkingen van peilbesluiten te kunnen signaleren, kunnen wij daarop acteren, waar nodig de benodigde juridische procedures in gang zetten en risico's op schadeclaims, door onjuist of onvoldoende beheer, voorkomen.

Het voorstel is om jaarlijks een managementrapportage over de uitvoering van de peilbesluiten op te stellen. In het managementrapport rapporteren we over praktijkpeilen ten opzichte van streefpeilen en beheermarges en realisatie van zomer- en winterpeil. Ook wordt gerapporteerd over herziene peilbesluiten en voorziene aanpassingen in het volgende jaar. Daarnaast wordt kort gerapporteerd over ontwikkelingen in het ruimtelijk domein in Flevoland en landelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het waterbeheer in Flevoland.

Door deze frequentie te verhogen, wordt het mogelijk om eerder bij te sturen dan wel een ingezette trend te kunnen beoordelen. Ook sluiten we hierdoor ook goed aan bij de jaarlijks

benodigde input voor de Waterspiegel; de jaarlijkse rapportage van de Unie van Waterschappen over het reilen en zeilen van de Nederlandse waterschappen.

5.4. Actualisatie Beleidsregel Peilbesluiten

Meer peilvakken met beperktere drooglegging

Zowel de resultaten van de inventarisatie als huidige ontwikkelingen binnen en buiten het waterschap, vragen om nadere analyse en toetsing van de Beleidsregel Peilbesluiten. Zo blijkt dat in 36 peilvakken > 10% van het maaiveld een drooglegging heeft die lager is dan 120 cm. Het voorstel is dat deze peilvakken nader onderzocht worden en waar nodig met GGOR-methodiek getoetst worden of het actuele streefpeil afdoende is. De grootschalige toetsing met GGOR-methodiek is niet in de Beleidsregel Peilbesluiten belegd.

Beleidsstandpunten m.b.t. peilverlaging opnemen in Beleidsregel Peilbesluiten

Daarnaast biedt de Beleidsregel Peilbesluit geen kader over hoe om te gaan met eventuele peilverlagingen ten gevolge van bodemdaling. Het huidige beleid van zowel de provincie als van het waterschap is dat er geen peilverlagingen kunnen plaatsvinden. In de periode van 2026 – 2028 worden vanuit het Gebiedsproces Bodemdaling Flevoland pilots uitgevoerd, waarbij peilverlaging wordt onderzocht. De uitkomsten van de pilots kunnen aanleiding geven om staand beleid te herijken. Aanpassingen van staand beleid worden dan zoveel mogelijk vastgelegd Beleidsregel Peilbesluiten.

Toetsen Afwegingskader

Ook is het advies om het huidige afwegingskader uit de Beleidsregel Peilbesluiten te toetsen op actualiteit en toepasbaarheid. Daarbij wordt getoetst of alle aspecten die worden afgewogen bij het opstellen van een peilbesluiten voldoende goed aan bod komen en of nieuwe wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en inzichten in het afwegingskader zijn opgenomen.

Op basis van de uitkomsten wordt – indien noodzakelijk – de Beleidsregel Peilbesluiten herzien. De eventuele actualisatie wordt zoveel mogelijk uitgevoerd binnen het proces “Beleidshuis op Orde”.

5.5. Uitvoering aanbevelingen

Opvolging in reguliere werkzaamheden

De aanbevelingen maken deel uit van reguliere werkzaamheden. In de jaarplanning wordt hier ruimte voor gereserveerd.

Een geoptimaliseerd proces vraagt structureel om meer personele capaciteit. De uitkomsten van de technische evaluatie tonen aan dat in meerdere peilvakken verschillen zitten tussen hetgeen gesteld wordt in het peilbesluit en de praktijk(peilen). Daarnaast heeft het waterschap steeds meer te maken met het veranderende klimaat en het gegeven dat grenzen van het watersysteem steeds meer in zicht komen. Dit onderstreept het belang dat de peilbesluiten en de praktijkpeilen op orde zijn.

Om te zorgen dat het waterschap dit proces adequaat en slagvaardig uitvoert is vergroting van de personele inzet noodzakelijk. Uitvoering van de aanbevelingen zoals in paragraaf 5.3 –

“Procesoptimalisatie” – staat, betekent structureel meer inzet bij de volgende werkzaamheden:

- Ontwikkelen en beheren van het monitoringsdashboard;
- Periodieke afstemming tussen hydrologen, waterbeheerders en gemaaltechnici over monitoringsresultaten en ontwikkelingen in het gebied;
- Periodieke afstemming tussen hydrologen en waterinformatiebeheerders over datakwaliteit en -validiteit;
- Periodieke afstemming tussen hydrologen en gebiedsregisseurs over lopende en toekomstige ontwikkelingen in Flevoland;
- Structurele afwijkingen duiden en waar nodig vervolgstappen zetten, in overleg met juristen en waterbeheerders;
- Zorgdragen voor een jaarlijkse managementsrapportage;
- Zorgdragen voor een eenduidig proces rondom het opstellen en implementeren van nieuwe en herziene peilbesluiten.

Juridische versterking vooral voor periode 2027 - 2031

Op basis van de technische evaluatie van de peilbesluiten is de verwachting dat bij de actualisatie van de peilbesluiten complexe en fundamentele juridische vraagstukken aan bod komen. Zo komen naar verwachting vraagstukken over peilaanpassingen aan bod, alsmede over functietoekenningen. De verwachting is dat in de komende jaren een aantal peilbesluiten aangepast dient te worden waarbij juridische ondersteuning noodzakelijk is. Daarnaast vraagt de herziening van de Beleidsregel Peilbesluiten om juridische advisering. De verwachting is dat vooral in de periode 2027 – 2030 deze fundamentele vraagstukken en adviseringen aan bod komen. Verwachting is dat na de periode van vier jaar het m.b.t. peilbesluiten proces dusdanig geoptimaliseerd is dat geen aanvullende juridische werkzaamheden zijn ten opzichte van de reguliere juridische ondersteuning bij de procesuitvoering.

**BIJLAGEN BEHORENDE BIJ PLAN VAN
AANPAK ACTUALISATIE PEILBESLUITEN
2026**

Bijlage 1. Peilbesluiten Waterschap Zuiderzeeland (peildatum: 5 februari 2026)

Naam peilbesluit	Datum vaststelling
Peilbesluit 't Bovenwater en het Hollandse Hout	3 juni 2025
Peilbesluit Almere Stedelijk	5 juni 2022
Peilbesluit Havenkwartier	9 juni 2020
Peilbesluit Hoge Vaart en Zuidlob	31 oktober 2017
Peilbesluit Urk	2 februari 2017
Peilbesluit Oostrand	28 oktober 2015
Peilbesluit Schansveld	29 september 2015
Peilbesluit Wellerwaard	27 januari 2015
Peilbesluit Ettenlandse weg	5 juni 2014
Peilbesluit Rotterdamse Hoek	27 november 2013
Peilbesluit Lelystad Warande fase I	27 oktober 2011
Peilbesluit Onderbemaling Tollebeek	23 september 2010
Peilbesluit Meeuwentocht	18 februari 2010
Peilbesluit Glastuinbouw Kalenbergerweg	14 mei 2009
Peilbesluit Gemaaltocht	24 maart 2009
Peilbesluit Dronten-West	3 juli 2007
Peilbesluit Tussenafdeling en Blokzijler Buitenlanden	29 mei 2007
Peilbesluit Golf & Countryclub te Lelystad	6 maart 2007
Peilbesluit De Munt	6 maart 2007
Peilbesluit Lelystad	19 december 2006
Peilbesluit De Es	10 oktober 2006
Peilbesluit Tollebeek	14 februari 2006
Peilbesluit Rendierweg	14 februari 2006
Peilbesluit Middengebied	24 januari 2006
Peilbesluit Emmelhage	6 september 2005
Peilbesluit Lage Vaart	6 september 2005
Peilbesluit NOP Lemstervaart	25 mei 2004
Peilbesluit Stedelijk gebied gemeente Noordoostpolder	25 mei 2004
Peilbesluit Schokland Noord	20 januari 2004
Peilbesluit Ecopark	5 november 2003
Peilbesluit Hoge en Lage Afdeling Noordoostpolder	27 mei 2003
Peilbesluit Schokland e.o.	9 juli 2002
Peilbesluit Kadoelerveld	4 juli 2002